

Waldemar Leverkusni elu viimane päev oleks vaevalt saanud paremini alata.

Õise tuule ja lakkamatu vihma järel paistis nüüd köögiaknast sisse leebe sügispäike. Aiapoolselt rõdult kostis armuvaluks tuvidele iseloomulik pehme kudrutamine ja trepikojast turule suunduva naise sammude vaibuv kaja. Tema ees laual oli lahtilöödud Neuwe Blatt ning ta oli just maitsestanud hommikuse kohvi kahe tilga kadakanapsiga, kui Wauters helistas.

„Me võitsime,” ütles Wauters.

„Võitsime?” küsis Leverkusn.

„Muidugi võitsime!” sõnas Wauters. „Raadios öeldi”

„Raadios?”

„Pagana päralt, kakskümmend tuhat! Viis igäühele ja see ei tulnud päevagi liiga vara!”

„Loto?”

„Loto, jah. Mis sina siis arvasid? Kas ma ei öelnud seda piletit ostes, et õhus on midagi? Kurat võtaks! Proua Milker-son seal kioskis otsekui *lappas* selle välja ... nagu valiks ta tööpooldest selle õige. Kaks, viis, viis. Üks, kuus, viis, viis! Muidugi olid viied need, mis asja ära tegid. Jah, mul on terve nädal sihuke tunne olnud!”

„Mis sa ütlesid, kui palju?”

„Kakskümmend tuhat, kuradi päralt! Viis nina peale, ma pean teistele helistama. Kohtume täna õhtul Freddy juures, kirevase päralt, sellest tuleb pidu Kapernaumas!”

„Viis tuhat...” küsis Leverkus, aga Wauters oli juba toru ära pannud.

Ta seisis veidi aega, telefonitoru käes, ja tundis kerget pööritust. Viis tuhat kuldnat? Ta pilgutab ettevaatlikult paar korda silmi ja kui pilk uuesti teravaks muutus, suundus see tahtmatult kummutil olevale pulmapildile. Kuldses raamis fotole. Keskendus pikkamisi Marie-Louise ümarale rõõsale palgele. Naerulohud ja kiharad. Mahe tuul juustes. Sära silmades.

See oli siis, mõtles ta. Siis oli naine kena. Tuhande üheksasaja neljakümne kaheksandal.

Ilus nagu vahukoorekook! Ta võttis taskuräti ja nuuskas nina. Sügas pisut kõhklevalt kubet. Praegusel ajal on teisi ... aga eitedega on juba sihuke lugu ... varane õitsemine, laste sünnitamine, imetamine ja nad lähevad paksuks ... on külmad. See on otsekui asjade loomuses. Meestega on teistmoodi, hoopis teistmoodi.

Ta ohkas ja lahkus magamistoast. Mõttevool jätkus, kuigi tegelikult polnud tal mingit tahtmist, praegusel ajal oli tema mõtetega tihtipeale nii ... Nojah, mehed, need püsivad palju kauem vormis, just selles ongi vahe ... see neetud vahe. Viimases otsas läheb asi tasakaalu ... elusülgise poole on tungid nii siin kui ka seal muutunud üpris vaikseks, seda võib ju tunnistada. Neil mõlemal.

Aga mida muud siin tahtagi? Seitsekümmend kaks ja kuuskümmend üheksa. Ta on küll kuulnud inimestest, kes kauem vastu pidasid, aga mis temasse endasse puutub, siis on see vist igaveseks läbi, sellega tuleb lihtsalt leppida.

Tähendab, kui mõni võbelus välja arvata, millest ta võib sama hästi ka ilma olla. Kahvatu meenutus mööda voolanud aegadest, mis pole muud kui mälestus ja kurb meeldetuletus. On, nagu on. Võbelus. Võib maha kanda, nagu öeldud. Ta kummardus uuesti köögilaua kohale.

Viis tuhat!

Et kurat mind võtaks, püüdis ta mõelda. Viis tuhat kuld-
nat! Ent raske oli kätte saada toda päriselt ahvatlevat elevust.
Mida paganat ta nii suure rahaga peale hakkab?

Auto? Vaevalt. Korraliku kasutatud masina jaoks kind-
lasti piisaks ja tal on load olemas, aga sellest on kümme aastat
möödas, kui ta viimati roolis oli, ja mingit suurt tahtmist laia
ilma minna, pole tal ammu olnud.

Järelikult mingit reisi ka mitte. Asi on nii, nagu Palinskil
on kombeks öelda: oled näinud enamikku ja rohkemgi veel.

Parem televiisor?

Pole põhjust. Nende oma on ainult mõne aasta vana ja
tema kasutab seda ainult selleks, et seal ees magama jääda.

Ta rüüpas lonksu ja vahtis ajalehte, ilma et oleks lugenud.

Uus ülikond?

Omaenda matuseks või milleks?

Ei, niimoodi esmapilgul on tõesti vähe vanu vajadusi,
mis pähe turgataksid ja meelde tuleksid. Mis räägib ju ilmselt
omajagu ka sellest, missuguseks viletsaks vanaks õnnetuke-
seks ta on muutunud. Lihtsalt ei suuda enam natuke pappi
sirgeks lüüa. Ei jaksa. Kurat küll!

Waldemar Leverkus lükkas ajalehe eemale ja valas uue
tassitäie kadakanapsiga kohvi.

Seda võib ta ju igatahes endale lubada? Väike lisatass.
Jooki nilpides kuulas ta natuke aega tuvisid. Võib-olla saaks
ta selle asjaga niimoodi tegeleda? Endale lubada. Natuke lah-
tisem käsi Freddy juures. Natuke kallimad veinid. Midagi eriti
head Keeferi või Krausi juures.

Miks mitte? Elada mõni aasta paremini.

Telefon helises uuesti.

Palinski muidugi.

„Kurat, nüüd tuleb pidu Kapernaumas!”

Isegi sama sõnavalik, mis Wautersil. Kummaline küll, et ta pole isegi võimeline omaenda vandesõnu välja mõtlema. Pärast sissejuhatavat lauset lagistas ta telefonis pool minutit naerda ja lõpetas siis jutu, kisades midagi selle kohta, et Freddy juures hakkab vein voolama.”

„... pool seitse! Valge särk ja uus lips, sa vana tolgus!”

Siis pani ta toru ära. Waldemar Leverkusn vaatas jälle natuke aega oma vastset naist ja pöördus kööki tagasi. Jõi ülejäänud kohvi ära ja rõhitse. Siis naeratas.

Naeratas viimaks ometi. Viis tuhat on igatahes viis tuhat.

Bonger, Wauters, Leverkusn ja Palinski.

Kindel see, et vana sitke nelik. Bonger ja Palinski olid lapsepõlvest saadik tuttavad. Pärast aastaid Magdeburgi koolis ning Zuidersplaani ja Merdwiki keldrites veedetud sõjatalvesid olid nad loomulikult elus teineteisest kaugemale seilanud, aga hilise keskea künnisel uuesti kokku saanud.

Wauters oli liitunud hiljem, tunduvalt hiljem, Üks neist üksildastest härradest Freddy juures, too Wauters. Kolinud siia Hamburgist ja Friggest või kust see nüüd oligi, polnud ta kunagi abielus olnud (talle meeldis rõhutada, et on ainuke nelikust, kes on hakkama saanud, ehkki jagas praegu poissmeheseisust nii Bongeri kui ka Palinskiga) – ja oli kindlasti kõige üksildasem sell, keda oskaks ette kujutada. Igatahes oli Bongeril – kes tundis teda kõige paremini ja oli ta kampa võtnud – tavaks seda sõprade ringis avameelselt öelda. Too Wauters oli ka vana mängur, vähemasti kui uskuda kõlakaid, mida ta enda kohta mõningase kriitilise meelega levitas ... ehkki praegu pidi see niisiis piirduma jalgpalliennustuste ja lotoga. Hobused olevat praegusel ajal lihtsalt narkojoobes kaamelid ja kutsarid ära ostetud. Ja mängukaardid? ... Jah, kui oled majaga kaotanud pea-

aegu kaksteist tuhat, siis on, kuradi päralt, vaja vanas põlves natuke vaiksemalt võtta!

Benjamin Wautersi sõnutsi.

Bonger, Wauters, Leverkuhn ja Palinski.

Mõni õhtu tagasi oli Palinski välja rehkendanud, et nad on kokku 292 aastat vanad ja kui neil õnnestub veel kaks aastat vastu pidada, võib parajasti sajandivahetuseks 300. juubelit oodata. Kurat võtaks, see pole häbiasi!

Palinski oli pannud käe preili Gautiersi helde löikega tagumikule ja rääkinud temalegi, kuid preili Gautiers oli ainult turtsatanud ja seletanud, et tema oleks omalt poolt pakkunud 400.

Tegelikult ei tulnud nüüd sellest ümmargusest arvust ei ühte ega teist välja, kuna just see laupäev oli Waldemar Leverkuhni elus viimane. Nagu öeldud.

Marie-Louise tuli just siis toidukottidega, kui ta asutas välja minema.

„Kuhu sa lähed?”

„Välja.”

„Miks?”

„Lipsu ostma.”

Naise kunsthambad kõlksatasid kaks korda, nagu alati siis, kui miski teda ärritas. Tikk, takk.

„Lipsu?”

„Jah.”

„Miks sa lipsu ostad? Sul on ju viiskümmend tükki.”

„Ma olen neist tüdinud.”

Naine vangutas pead ja trügis temast kottidega mööda. Ninna tungis neerulõhn.

„Sul pole vaja süüa teha.”

„Misasja? Mis sa sellega öelda tahad?”

„Ma söön väljas.”

Naine pani kotid lauale.

„Ma ostsin neeru.”

„Seda ma tundsin.”

„Miks sa nüüd äkitselt väljas sööd? Mina arvasin, et sööme varakult, ma lähen ju õhtul Emmeline juurde ja sina lähed ...”

„... jah, Freddy juurde. Aga nojah, ma võtan väljas midagi hamba alla. Sa võid selle külmkappi panna. Neeru.”

Naine vaatas teda kississilmi.

„Kas midagi on juhtunud?”

Leverkuhn nõõpis mantli uuesti kinni.

„Minu teada küll mitte. Mis asi see peaks olema?”

„Kas sa rohtu võtsid?”

Mees ei vastanud.

„Pane sall kaela. Väljas on tuul.”

Waldemar Leverkuhn kehitas õlgu ja läks välja.

Viis tuhat, mõtles ta. Võib mõne öö hotellis elada.

Wautersil ja Palinskil olid ka uued lipsud, aga Bongerial mitte.

Bongerial polnud kunagi lipsu, polnud vist elu seeski olnud, aga vähemalt oli tal enam-vähem puhas särk. Tema naine suri kaheksa aastat tagasi ja praegu on asjalood nii, nagu olla saavad. Lipsu ja kõige muuga.

Wauters oli restoranipoolel laua tellinud ning Palinski soovitusel alustati šampanja ja kaaviariampsudega, kuid Bonger loobus kaaviarist vähilakkade kasuks. Sauternes' kastmes.

„Mis teiega lahti on, ätikased?” küsis preili Gautiers skeptiliselt. „Kas müüsite oma eesnäärmed uuringuteks?”

Aga ta täitis ilma mokakobinata ühe tellimuse teise järel ja kui Palinski teda tagumikule patsutas nagu ikka, ei teinud ta peaaegu katsetki mehe reumahaiget kämmalt eemale lükata.

„Terviseks, vennad!” hüüdis Wauters korrapäraselt.

„Nüüd on pidu Kapernaumas!” tuletas Palinski veel korrapärasemalt meelde.

Ptüi kurat, kui tüdinud ma nendest idiootidest olen, mõtles Leverkusn.

Kella üheteistkümne paiku oli Wauters üheksa või kümme korda rääkinud, kuidas ta lotopileti ostis. Palinski oli umbes sama palju kordi hakanud laulma „Oo, mu nooruse ilusaim patt”, kuid pärast pooltsteist rida katki jätnud, sest tal polnud sõnad meeles, ja Bongerial oli kõht korrast ära läinud. Waldemar Leverkusn omakorda tundis, et on arvatavasti rohkem purjus, kui on olnud viieteistkümne aasta tagusest Grünwaldi Oktoberfestist saadik. Või oli see kuusteist aastat tagasi.

Oli, kuidas oli, aga on aeg otsad kokku tõmmata.

See tähendab, et kui ta nüüd ainult oma kingad üles leiaks. Umbes viimase pooltunni oli ta istunud sokipõisil, oli seda vetsus kusel käies veidi hämmastunudult märganud, aga kuidas ta jalgadega laua all ka ei kobanud, ei saanud ta millelegi pihta.

Neetud lugu. Ta tundis, et Bongeri kõht on jälle rääkinud, ja kui Palinski oma laulu kuuldavale tõi, sai ta aru, et vaja on natuke süstemaatilisemat otsimist.

Ta köhis alustuseks ja sukeldus tagasihoidlikult, haaras õnnetuseks kukkudes laudlina nurga endaga kaasa, ja siis tuli välja sihuke tohuvabohu, et tal polnud mingit tahtmist laua alt oma ajutisest maapaost välja tulla. Kingi talle igatahes silma ei hakanud.

„Et kurat mind võtaks,” torises ta ähvardavalt. „Kaduge minema ja kerige põrgusse ja jätke mind rahule!”

Ta keeras ennast selili, tõmbas ülejäänud laudlina koos nõudega kaasa. Ümberringi olevatest laudadest kostis

naerupahvakute ja ärritatud naisehäälte vaheldusrikas koor. Wautersilt ja Palinskilt tulid hüvad nõuanded ja Bongerilt uus kahuripauk.

Seejärel ilmusid nähtavale preili Gautiers ja härra Van der Valk ning Freddy ise ja kümme minutit hiljem seisis Waldemar Leverkusn kõnniteel vihma käes, mantel seljas ja kingad jalas. Palinski ja Wauters kadusid taksoga minema ja Bonger küsis järgmise hingetõmbega, kas temalgi oleks tahtmist kahe peale üks võtta.

Eluilmaski mitte, sa kuradi haisupomm, mõtles Leverkusn, ja arvatavasti ütles selle ka välja, sest ühe ähvardava hetke jooksul vehkis Bonger rusikas tema nina all, kuid siis kadusid nii käsi kui ka selle omanik mööda Langgraachti minema.

Kergesti solvuv nagu ikka, mõtles Leverkusn ja hakkas tasakesi umbes samas suunas astuma. Vihm muutus tugevamaks. See ei läinud talle põrmugi korda, joobumusest hoolimata tundis ta ennast suurepäraselt ja suutis peaaegu sajabrotsendiliselt kurssi hoida. Alles Wagnerbro libedale kallakule astudes ta libastus ja kaotas pinna jalge alt. Kaks mööduvat naist, ilmselt Zwillelt pärit hoorad, aitasid ta püsti ja hoolitsesid ka selle eest, et ta Zuyderstraatile kindlamale pinnale toimetada.

Edasine oli lapsemäng ja samal hetkel, kui Keymeri kiriku kell kolmveerand kaksteist löi, oli ta kodus.

See polnud tema naine. Waldemar Leverkusn tõmbas ukse kinni, aga lukku ei pannud, jättis kingad, mantli ja pintsaku esikusse ja kobis pikema jututa voodisse.

Kaks minutit hiljem ta juba magas. Selili, suu pärani, ja kui keegi natuke hiljem tol ööl tema norskamise vaigistas, lüües lihanoa talle rindu ja kõrisse, pole selge, kas ta sellest üldse teadlik oli.

2

Naine oli hall nagu aovalgus.

Pea õlgade vahel ja viledaks kulunud mantel seljas, istus ta juhtivinspektor Münsteri vastas, pilk maas. Ei teinud katsetki preili Katzi toodud teekruusi ja võileibu puudutada. Naise ümber oli tühimuse ja mahajäetuse aura ning Münster mõtles veidi ebamääraselt, kas poleks parem lihtsalt arst kutsuda ja naisele süst teha. Ta voodisse puhkama panna, selle asemel et teda siin piinata. Krause oli just esialgset ülekuulamist alustanud.

Aga nagu Van Veeterenil oli kombeks öelda: esimesed tunnid on olulised. Ja esimene veerand tundi kaalub sama palju kui terve kolmas nädal.

Nojah, kui see lugu nüüd ikka pikaks venib. Ei või ju iial teada.

Ta vaatas kella. Kolmveerand seitse. *All right*, mõtles ta. Veerand tundi.

„Ma pean teie andmed kirja panema,” lausus ta. „Siis saate magada.”

Naine raputas kergelt pead.

„Mul pole vaja magada.”

Münster lasi silmad põgusalt üle Krause märkmete.

„Niisiis jõudsite te koju kella kahe paiku?”

„Jah, umbes viis minutit läbi. Oli voolukatkestus ja rong seisis üle tunni aja. Voigtshuuisi lähedal.”

„Kus te käisite?”

„Bossingenis. Sõbranna juures. Meil on kombeks laupäeviti kokku saada ... mitte igal laupäeval, aga aeg-ajalt. Ma rääkisin sellest.”

„Ma tean,” ütles Münster. „Mis kell te Bossingenist ära sõitsite?”

„Kella kaheteistkümnese rongiga. See väljub kell kaks-kümmend kolm viiskümmend üheksa ja peaks kolmveerand üks kohale jõudma. Aga nüüd jõudis peaaegu kahe ajal.”

„Ja siis?”

„Siis läksin koju ja leidsin ta.”

Naine kehtas õlgu ja jäi vait. Ta polnud veel pilku tõstnud. Münsterile meenus viivuks auto alla jäänud kassipoeg, kelle ta ükskord leidis, kui oli kümme või üksteist aastat vana. Kui tema rattaga tuli, oli loomake omaenda vereleigus asfaldile laiaks litsutud ja polnud ka pilku tõstnud. Oli lihtsalt lamanud ja vahtinud teeäärsesse kõrgesse rohtu ja oodanud surma.

Ta mõtles, millest see tuleb, et just too vana pilt tol hallil hommikul pähe kerkib. Proua Leverkusni ei olnud ju suremas, tema mees oli surnud.

Tapetud. Seitsmekümne kahe aastaselt oli ta oma mõrtsukaga kokku saanud, mõrtsukaga, kes oli leidnud kõige kindlama olevat talle nuga kaks-kümmend kuni kolm-kümmend korda keresse lüüa, et ta ialgi enam voodist üles ei tõuseks.

Millalgi kella poole ühe ja poole kolme vahel, kui arsti esialgset aruannet uskuda, see sai valmis natuke aega enne, kui Münster politseimajja jõudis.

Kahtlemata pisut liialdatud. Ilmselt oleks piisanud ühest või kahest hoobist. Verekaotus oli olnud nii suur, et seekord oli põhjust rääkida omaenda veres suplemisest. Voodis ja põrandal oli seda arvatavasti tunduvalt rohkem kui kehas.

Ta silmitses Marie-Louise Leverkusni ja lasi mõne sekundi mööduda.

„Te helistasite kohe politseisse?”

„Jah ... ei. Ma läksin kõigepealt natukeseks välja.”

„Läksite välja? Taeva pärast, miks siis?”

Naine kehtas jälle õlgu.

„Ei tea. Küllap sain mingisuguse šoki ... arvan, et kavatse-
sin Entwick Plejnile minna.”

„Miks Entwick Plejnile?”

„Politseijaoskonda. Mõtlesin seal teatada ... aga taipasin
siis, et parem oleks vist helistada. Aeg oli ju hiline ja nad on
avatud ainult tööajal. Eks ole?”

„Jah, minu arust küll,” kostis Münster. „Mis kell te tagasi
jõudsite?”

Naine mõtles.

„Oma arust natuke pärast poolt kolme.”

Münster lappas pabereid. See näis paika pidavat. Kõne oli
registreeritud kell 02. 43.

„Ma näen siit, et kui teie koju jõudsite, polnud uks lukus.”

„Ei olnud.”

„Kas keegi oli sisse murdnud?”

„Ei. Juhtus, et ta unustas lukku panna ... või vilistas selle
peale.”

„Paistab, et ta oli üksjagu joonud.”

Naine ei vastanud. Münster kõhkles hetke.

„Proua Leverkuhn,” sõnas ta siis, kummardudes kirjutus-
laua kohale ja püüdes naise pilku põrandalt üles õngitseda.
„On väljaspool igasugust kahtlust, et teie mees mõrvati. On
teil mingitki aimu, kes võis seda teha?”

„Ei.”

„Isegi mitte õrna aimu ... keegi, kellega ta riidu läks, või
midagi niisugust?”

Naine tegi kerge eitava pealiigutuse.

„Kas korteris on midagi puudu? Peale selle noa, muidugi.”

„Ma ei usu.”

„Mingeid jälgi kurjategijast?”

„Ei.”

„Kas märkasite midagi muud, mis võiks teie arvates oluline olla?”

Naise keha läbistas värin ning ta tõstis viimaks pilgu.

„Ei, kõik oli täpselt nii nagu ikka, kõik ... mis mul öelda? See tähendab ...”

„Sa aru,” lausus Münster. „Asjalugu on täpselt nii, nagu te ütlete, et saite sellest šoki. Teeme nüüd vaheaja. Minu meelest oleks teil parem natukeseks pikali heita, ma kutsun naispolitseiniku, kes teie eest hoolitseb.”

Münster pani märkmiku kinni ja tõusis. Andis proua Leverkusnile märku järgneda ning hoidis talle ust lahti. Kui naine temast lähedalt möödus, pani Münster esimest korda tema lõhna tähele.

Naftaliin, kui ta ei eksinud.

Rooth nägi välja umbes niisugune, nagu ta ennast tundis.

„Oled juba pikalt rakkes?”

Rooth segas pliiatsiga kohvi.

„Pole viga,” sõnas ta. „Kui mina laps olin, siis olid meil olemas niisugused asjad, mida me pühapäevahommikuteks kutsusime. Kuhu need kadunud on?”

„Pole aimugi,” vastas Münster. „Nii et sa olid seal?”

„Kolm tundi,” vastas Rooth. „Jõudsin kohe pärast Krauset. Ühe tunni vaatasin veresauna, kaks tundi küsitlesin naabreid. Krause hoolitses naise eest.”

„Seda ma kuulsin,” lausus Münster. „Mis naabrid ütlesid?”

„Kokkulangevad andmed,” seletas Rooth ja kaevas laual olevast kilekotist võileiva. „Tahad ka?”

Münster raputas pead.

„Kokkulangevad andmed? Mida kuradit see tähendab?”

Rooth nuuskas nina.

„Selles lobudikus on ainult kuus korterit. Üks seisab tühjalt. Kolmes – Leverkusenid kaasa arvatud – elavad vanurid. Kuuskümmend viis ja üle selle. Neljandas keskealine paks naine. Viimases üks noorpaar. Kõik olid täna öösel kodus ja kõik kuulsid ühte ja sama.”

„Või nii? Mida siis?”

„Noort paari, kes keppis. Umbes kella üheteistkümne ja kahe vahel. Paistab, et seinad kostavad läbi ja ilmselt pole neil maailma parim voodi.”

„Kolm tundi?” küsis Münster.

Rooth hammustas võileiba ja kibutas laupa.

„Jah, nad tunnistavad ise ka. Ja kuradi päralt, too kutt pole mingi jõumees. Kuigi ta on muidugi värviline. Mõnikord tahaks ju teada ...”

„Tahad sa öelda, et need vanurid olid kella üheteistkümne ja kahe vahel kogu aeg üleval ja kuulasid armuharjutusi?”

„Mitte kogu aeg. Aga aeg-ajalt. Vahepeal nad tukastasid. Muide, neid on ainult üks abielupaar. Van Eckid alumisel korrusel. Teised on üksikud ... Härra Engel ja preili Mathisen.”

„Ah nii?” ütles Münster ja mõtles. „Aga tollest Leverkuseni korterist polnud järelikult midagi kuulda?”

„Mitte tonksukestki,” ütles Rooth ja hammustas uue suutäie. „Keegi ei märganud majas ühtegi külalist, peale keppimise ei kuulnud ühtegi kahtlast häält. Ehkki sinna lobudikku sisse pääsemine ei ole kuigi suur probleem ... Van Ecki jutu järgi võib välisukse lahti kusta.”

Münster oli vait, Rooth sõi võileiva ära.

„Mis sina siis arvad?” küsis ta viimaks.

Rooth haigutas.

„Mitte kuradi sittägi. Ma olen natuke liiga väsinud. Minu arust tuli keegi vist sisse ja pistis ta surnuks. Või istus ja ootas, kuni ta koju jõuab ... vaja lihtsalt valida.”

„Kaks-kolmkümmend hoopit?” küsis Münster.

„Kahest oleks küll olnud,” lausus Rooth. „Arvatavasti mõni kuradi segane.”

Münster tõusis ja läks akna juurde. Paotas kahte kardina-riibi ja vaatas udust linna. Kell oli peagi pool üheksa, aga oli selge, et sellest tuleb üks neist vihmast halle pühapäevi, kui valgeks ei lähegi. Selles niiskes ooteruumis.

Ta lasi ribakardina lahti ja keeras ringi.

„Miks?” küsis ta. „Keskurat see läheb ja ühe seitsmekümne-aastase vanamehe niimoodi maha tapab?”

Rooth ei vastanud.

„Kuidas relvaga lood on?”

Rooth tõstis pea kohvitassi kohalt.

„Ainuke asi, mis korterist puudu on – vähemasti naise jutu järgi –, on lihanuga. Meusse ütleb, et see võib vabalt olla see ... pikkus paistab klappivat, sellest ta vist lähtubki.”

„Hm,” mühatas Münster. „Mis sina siis nüüd teha kavatsed?”

Rooth sügas lõuaalust.

„Kuju minna ja natuke magada. Niipalju kui mina aru saan, võtad sina ju asja üle, mina tulen tööle homme, kui trak-sis olen. Muide, mõnele tuleb teatada. Ma hoidsin selle sulle. Loodan, et annad andeks, aga sinul tulevad sihukesed asjad paremini välja kui minul ... ma ei saanud ju ka nii kuradi vara helistada.”

„Aitäh,” sõnas Münster. „Kes need on?”

Rooth võttis põuetaskust paberi.

„Poeg ja tütar,” seletas ta. „Kumbki neist ei ela siin linnas. Jah, üks tütar on veel, aga tema on kusagil hullaris, nii et see kannatab vist oodata.”

„*All right,*” ütles Münster ja võttis andmed. „Mine koju ja heida magama, küll ma selle asja ära lahendan.”

„Tore,” sõnas Rooth. „Kui homme hommikuks valmis oled, saad šokolaadikoogi.”

„Igavene kuradi kooner,” ütles Münster ja tõstis telefonitoru.

Ükski number ei vastanud ning ta mõtles natuke aega, kas peaks selle töö Krause või kellegi teise hooleks jätma. Igal juhul oli selge olnud, et proua Leverkus ei paistnud olevat kuigi aldis oma lastele helistama.

Nojah, helistama ja rääkima, et keegi on just nende isale otsa peale teinud, lüües teda jõuludeks kingitud viisteist aastat vana lihanõoga kaks-kolmkümmend korda.

Lugu polnud selles, et ta poleks naise suhtumist mõistnud. Ta voltis paberi kokku ja otsustas, et see on just üks neid asju, mida nagunii enda kaelast ära ei saa. Vanasti nimetati seda kohustuseks.

Ta helistas hoopis Synnile. Seletas, et peab vist terve päeva tööd tegema ning kuulis naise vaikimises ja ütlemata sõnades pettumust. Tema enda pettumus polnud väiksem ning nad lõpetasid kõne vähem kui minutiga.

Vähe oli neid asju, mis juhtivinspektor Münsterile rohkem meeldisid, kui veeta igavalt hall päev koos Synniga. Ja lastega. Planeerimata vihmane pühapäev.

Ta sulges silmad ja naaldus kirjutuslauatoolil tahapoole.

Miks, mõtles ta loiult.

Miks peab keegi minema ja ühe vanamehe niisugusel koletislikul moel maha tapma?

Ja miks peab temal endal olema sihuke töö, kus ta võib tihti pühendada vihmased pühapäevad sellele, et kaevata välja vastuseid küsimustele nagu see praegune, selle asemel et oma armsa perega koos olla?

Miks?

Ta ohkas ja vaatas kella. Isegi ennelõuna polnud veel käes.

3

Ta läks Freddy juurde jalgsi. Ükskõikne udu rippus kanalite ja pühapäevaselt tühjade tänavate kohal, kuid vihm oli ajutiselt tagasi tõmmanud. Väike restoran asus Weiskerstraatil, otse Langgraachti nurga peal ja polnud veel uksi lahti teinud. *Pühapäeviti 12 – 24* oli kirjas ukssel oleval koltunud sildil, aga ta koputas lainelisele klaasile ja veidi aja pärast lasti ta sisse. Ukse avas umbes neljakümneaastane kogukas naine. Ta oli peaaegu sama pikk nagu Münster, kandis teksaseid, flanell-särki ja pea ümber oli tal punane pisut määrdunud sall. Oli ilmne, et naine on ametis sellega, et ruumid salongikõlblikuks muuta.

Koristamisega, kui soovite.

„Elizabeth Gautiers?”

Naine noogutas ja pani pataka kiletatud menüüsüd baariletile. Münster vaatas ringi. Valgustus oli väga tagasihoidlik, tema arust oli sellel midagi koristamisambitsiooniga pistmist. Muidu nägi kõik välja nagu ikka. Tumedad paneelid, pruunides, rohelistes ja punastes toonides süngevõitu sisustus. Vinklis baarilett, kümmekond lauda ja lihtsad sirge seljatoega toolid. Sigaretiautomaat ja televiisor. Sisemises ruumis nägi ta valgeid laudlinu ja natuke heldemat valgustust – nähtavasti natuke peenem söögikoht. Köögist kostis hääli ning pottide ja pannide kolinat, kell oli pool üksteist ja lõunasagin alanud.

„Kas teie helistasite?”

Münster näitas oma ametitõendit ja vaatas sobivat istumiskohta otsides ringi.

„Võime seal istuda. Kas soovite midagi?”

Naine osutas valgete linade poole ja läks tema ees läbi salooniuste.

„Kohvi,” vastas Münster, eirates tõi ka, et oli lubanud Synnile, et vähendab nelja tassini päevas. Praegune oli tema kolmas. „Nojah, kui see tüli ei tee.”

Ei teinud. Nad istusid riidest ja plastist bensoe-viigipuu varju ning Münster võttis märkmiku välja.

„Nagu ma ütlesin, on asi niisiis eileõhtuses seltskonnas ... Ta kontrollis nimesid ... Palinski, Bonger, Wauters ja Leverkusen. Kõik püsikunded, kui ma ei eksi? Paistab, et Leverkusen on tapetud.”

Ilmselt polnud uudis veel naise kõrva jõudnud, sest tema lõug vajus ripakile, nii et kostis väike klõksatus. Münster mõtles, kas naisel on tõesti juba valehambad. Ta ei saa ju olla vanem kui nelikümmend viis? Umbes tema enda vanune.

„Tapetud?”

„Pole kahtlustki,” kostis Münster ja ootas.

„Eh ... aga miks?”

„Seda me veel ei tea.”

Naine istus mõne sekundi täiesti liikumatult. Tõmbas siis salli peast ja laskis valla peaaegu sama tooni juuksepile. Kuigi mitte nii märdunud. Ikkagi üpris ilus naine, nentis Münster veidi hämmastunult. Suur, aga ilus, nõuab kindlasti tõelist meest. Naine süütas sigareti.

„Kas teda rööviti või?”

Münster ei vastanud.

„Järelikult koksati ära ... koduteel?”

„Mitte päriselt. Kas oskate öelda, mis kell ta siit ära läks?”

Elizabeth Gautiers mõtles järele.

„Üksteist,” ütles ta. „Võib-olla mõni minut läbi. Asi oli natuke eriline,” lisas ta viivu aja pärast.

„Eriline?”

„Nad jäid purju, Leverkusuhn kukkus laua alla.”

„Laua alla?”

Naine puhkes naerma.

„Jah, tõepoolest. Tõmbas laudlina endaga kaasa ja läks natuke õiendamiseks. Me aitasime nad püsti ja saime igatahes kõik minema... tähendab, te tahate öelda, et ta tapeti teel koju?”

„Ei,” vastas Münster. „Oma voodis. Kas need härrad läksid mingil moel tülli?”

„Mitte rohkem kui tavaliselt.”

„Kas te nägite, kuidas nad siit minema läksid? Ilmselt tellisite te takso või nii?”

„Polnud vaja,” seletas Elizabeth Gautiers. „Siin lähedal on alati autosid. Kohe ümber nurga Megsje Plejni juures ... jah, minu arust võtsid kaks tükki takso. Ma seisin natuke akna juures ja vaatasin. Aga Leverkusuhn ja Bonger läksid vist jalgsi.”

Münster noogutas ja tegi märkmeid.

„Tunnete te neid hästi?”

„Võib vist nii väita küll. Nad istuvad siin vähemalt kahel öhtul nädalas. Bonger ja Wauters siiski tihedamini ... neli või viis. Ehkki tavaliselt püsivad nad baaris.”

„Kui kaua nad on siin käinud?”

„Igatahes niikaua kui mina olen siin töötanud. Kaheksa aastat.”

„Aga eile istusid nad restoranis?”

Naine kustutas sigareti ja mõtles.

„Jah, eilne öhtu oli midagi erilist, ma ju ütlesin. Nad paistsid millegipärast pidu pidavat. Minu arust olid nad raha võitnud.”

Münster märkis üles.

„Miks te nii arvate? Mida nad siis võisid võita?”

„Ma ei tea. Arvatavasti jalgpall või loto, tavaliselt istuvad nad kolmapäevaõhtuti siin ja täidavad kuponge. Nad püüdsid

seda mingil naljakal moel salajas hoida, mitte sellest valjusti rääkida, aga siit-sealt lekkis loomulikult välja.”

„Olete te selles kindel?”

Naine mõtles jälle järele.

„Ei,” sõnas ta. „Aga vaevalt küsimus milleski muus olla sai. Üles löödud olid nad ka. Tellisid kalleid veine ja konjakit. Sõid *à la carte* menüüst ...aga taevas hoidku, miks nad Leverkusni ära tapsid? Vaene vanamees. Tähendab, ta rööviti siis paljaks?”

Münster raputas pead.

„Vaevalt. Mõrvati. Keegi lõi ta noaga surnuks.”

Naine vahtis talle umbusklikult otsa.

„Kes siis? Tähendab ... miks?”

Kõige kehvemad ülekuulamised, mõtles Münster, kui oli taas tänavale jõudnud, on need, kus küsitletaval pole midagi muud öelda, kui korrata ja toonitada tema enda küsimusi. Nagu seekord.

Kes siis?

Miks?

Nojah, mõiste „raha” kerkis esile ja kuigi see oli mõni aasta tagasi, kui juhtivinspektor Münster marksismiga flirtis, võis ta ju endiselt tunnistada, et peaaegu kõigel on labane majanduslik külg.

Loomulikult eriti siis, kui jutt on tema enda mängumaast. Varjukülg.

Seega *qui bono*? Jutuajamises Leverkusni naisega polnud ootamatu mänguvõit jutuks tulnud. Võib-olla on just siin see niidiots, mida harutada, kuigi järele mõeldes adus ta, et ilmselt polnud siin midagi muud imelikku, kui see, et nood isandad – või vähemasti Leverkusni – tahtsid asja maha vaikida. Vaadata, et raha majapidamiskassasse või mõnda muusse põhjatusse auku ei kaoks.

Kui neil ikka tõesti õnnestus midagi saada ja loomulikult polnud see võimatu. Inimesed võidavad aeg-ajalt raha. Tema endaga polnud seda kunagi juhtunud, aga sellel oli kindlasti mingi hämar seos asjaoluga, et ta mängis äärmiselt harva.

Ta vaatas kella ja otsustas, et jalutab politseimajja tagasi ka. Triivivad uduloorid olid hakanud ka rasket vihma läbi laskma, ent see tundus leebe ja halastav ning tal oli ikkagi mantel seljas ja kindad käes.

Tal polnud veel päriselt selge, mille ta politseimajas käsile võtab – peale selle muidugi, et püüab Leverkusni poja ja tütre kätte saada. Kui tal veab, peaksid olema kohale jõudnud nii kohtuarst Meusse kui ka kuriteopaigal käinud kriminalistide aruanded, ja siis peaks olema muudki, millega tegeleda.

Pealegi on ehk Jung ja Moreno jõudnud teistele vanameestele hambad sisse lüüa, kuigi ta sai aru, et parem on vist just selles osas mitte liiga palju loota. Mõlemad kolleegid nägid lubatust väsinumad välja, kui ta nad koju saatis.

Aga parimal juhul ... kõikidest kõige paremal juhul, mõtles ta, on tema kirjutuslaual sedel, kus on kirjas, et keegi vanameestest andis alla ja tunnistas üles. Või keegi teine. Ükspuha kes. Ja siis ... siis ei takistaks miski teda koju Synni ja laste juurde sõitmast ning ülejäänud päeva hoopis pereelule pühendamast.

Ilus hall toasistumise pühapäev. Sest kindlasti oleks otsustavate ülekuulamiste esmaspäeva peale lükkamisel oma plussid.

Ööpäev arestikambris teeb tavaliselt enamiku kurjategijaid pehmeks ja paneb nad siis üles tunnistama laias laastus ükskõik mida neilt nõutakse.

Seda on ju ennegi nähtud.

Kuidas on lood tõenäosusega, et mõni sihuke kurjategija tõesti välja on ilmunud ... tjah, seda küsimust otsustas juhtivinspektor Münster lihtsalt mitte lähemalt vaadata.

Parem lubada endale ainult natuke aega loota, mõtles ta. Ei või ju iial teada. Kui miski selles neetud töös üldse kindel on, siis see.

Et iial ei või teada.

Kaitseks vihma eest tõstis ta krae üles ja pistis käed ettevaatliku optimismiga taskusse.

4

Jungil oli peavalu.

Sellel olid oma põhjused ja olukorda kolleegidele selgitamata läks ta trammiga Armastenplejnile, kus elas Palinski. Ta kinnitas endale pedagoogilise rõhuga, et on üks neist päevadest, kui kiirustamine ennast ära ei tasu. Vagun oli sel jumalast hüljatud pühapäeval tunnil pea-aegu tühi ja katkilõigatud istmel õõtsudes kasutas ta juhust ning pistis kaks lahustuvat tabletti sööklast ostetud kokakoolapurki. Tulemuseks oli hämmastav vahutamine ning ta oli seejärel sunnitud kihiseva joogi endale sisse larpima nii kiiresti, kui ainult jõudis. Jopele ja pükstele tekkis ikkagi rida plekke ning ta adus, et tema ettevõtmine paar istet tagapool paistvas neljas väärikas naisesilmas vaevalt erilist armu leiab. Arvata võib, et naised olid teel kirikusse, et oma ülimalt ärateenitud armu saada. Need kenasti targeldatud daamid.

Üks sitt puha, mõtles Jung. Jõllitas vastu ja kuivatas ennast salliga nii hästi, kui sai.

Kui ta trammist maha tuli, valutas pea ikka edasi. Ta leidis õige maja ja kohe selle kõrval avatud kohviku. Pärast mõnesekundilist kõhklemist läks ta kohvikusse ja tellis tassi musta kohvi.